

MEME KANSERİNDE RİSK FAKTÖRLERİ VE EPİDEMİYOLOJİ

11.

BÖLÜM

İlknur KÜÇÜKOSMANOĞLU¹

Giriş

Kanser, tüm dünyada ölüme yol açan hastalıkların başlıcalarındandır. Meme kanseri de kadınlar arasındaki en yaygın kanserdir ve kadınlardaki kansere bağlı ölümlerin en sık nedenidir(1). 2008 yılında, 2,1 milyon yeni meme kanseri vakası bildirilmiş ve buna bağlı 627.000 ölüm kayıtlara geçmiştir. Dünyanın farklı bölgelerinde insidans; mortalite, yaşam süreleri, yaşam tarzı, genetik faktörler ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. İnsidans hızı son zamanlarda düşük ve orta gelirli ülkelerde artmaktadır. Amerika'da, yaşam boyu, her 8 kadından biri meme kanserine yakalanmaktadır. İnsidans, Orta Afrika ve doğu Asya'da 100.000 de 27 iken, kuzey Amerika'da 100.000 de 92'dir. Az gelişmiş ülkelerde artış eğilimi devam ederken, gelişmiş ülkelerde mammografik tarama programları sayesinde son yıllarda insidans düşmektedir. 2000'li yılların başından bu yana kısmen hormon replasman tedavilerinin kullanımındaki azalmaya bağlı olarak Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde meme kanseri insidansı azalmaktadır(2). Türkiye'de Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu Türkiye Kanser İstatistikleri 2015 verilerine göre, meme kanseri tüm yaş gruplarında %24,7'lik oranla kadınlarda en sık görülen kanserdir. İnsidansı 100.000 kadında 43 vaka civarındadır. Yaş gruplarına göre; 15-24 yaş arası %4,5 ile 6. sıra, 25-49 yaş arası %34,6 ile 1. sıra, 50-69 yaş arası %24,7 ile 1. sıra, 70 yaş ve üzeri için %15,1 ile 1. sırada yer almaktadır(3).

¹ Uzm. Dr. İlknur KÜÇÜKOSMANOĞLU, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Konya Şehir Hastanesi Patoloji Bölümü, ilknurkukrer@mynet.com

Radyasyon

Radyasyon meme kanseri insidansını artırmaktadır. Radyasyona maruz kalınan yaş ile kanser riski arasında ters ilişki vardır. Risk, ayrıca radyasyon dozuna ve uygulamadan sonra geçen süreye bağlıdır. Ergenlikleri ve yirmili yaşlarında Hodgkin lenfoma nedeniyle radyasyon uygulanan kadınların %20-30'unda meme kanseri gelişmektedir(4,5,6,7,9).

Diğer risk faktörleri

Postmenapozal Avrupalı kadınları içeren birkaç çalışmada, hava kirliliği ve meme kanseri insidansı arasında ilişki bulunmuştur. Şehir merkezinde ve daha kalabalık lokasyonlarda yaşayanlarda meme kanserinin daha sık görüldüğü izlenmiştir. Ayrıca 20 yıldan uzun süre gece çalışan ve artifisyonel ışığa maruz kalanlarda melatonin seviyesinin düşmesi ile ilişkili meme kanseri riskinin arttığını düşündüren sonuçlar vardır. Yüksek sosyoekonomik seviye ile meme kanseri arasındaki ilişkiyi gösteren yayınlar mevcuttur, fakat, sosyoekonomik durum daha ziyade hastalığın relapsı ve surveyi ile ilişkilidir (1).

Kaynaklar

1. Momenimovahed Z, Salehiniya H, Epidemiological characteristics of and risk factors for breast cancer in the World.Breast Cancer-Targets and Theraphy 2019;11, 151-164.
2. Lokuhetty D,White VA, Watanabe R, Cree IA(Eds.): WHO Classification of Tumours of the Breast 5th Edition, IARC, Lyon, France, 2019
3. Kara F, İlter H, Keskinliç B, Türkiye Kanser İstatistikleri 2015, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Ankara, 2018 (09/09/2019 tarihinde https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2015.pdf adresinden ulaşılmıştır).
4. Vogel, VG.(2012).Epidemiology of Breast Cancer.David J.Dabbs.(ed),Breast Pathology içinde (44-53).Philadelphia:Elsevier Saunders.
5. Diniz G.(2017).20 Günde Meme Patolojisi.(1).İzmir:O'tıp Kitabevi.
6. Sufian SN, Masoor I, Mirza W, Evaluation of Common Risk Factors for Breast Carcinoma in Females:a Hospital Based Study in Karachi, Pakistan.Asian Pasific Journal of Cancer Prevention, Vol .16(15), 2015, 6347-6352.DOI:<http://dx.doi.org/10.7314/APJCP.2015.16.15.6347>.
7. Kaminska M, Ciszewski T, Szatan K, Breast cancer risk factors.Prz Menopauzalny, 14(3), 2015, 196-202.DOI:10.5114/pm.2015.54346.
8. Lim S, Ahn H, Lee ES, Interaction Effect Between Breast Density and Reproductive Factors on Breast Cancer Risk in Korean Population.Journal of Cancer Prevention, vol.24(1), 2019, 26-32.DOI:<https://doi.org/10.15430/JCP.2019.24.1.26>.
9. Sattar, HA.(2014).Kadın Genital Sistemi ve Meme.Sıtkı Tuzlalı, Mine Güllüoğlu, Uğur Çevikbaş(ed), Robbins Temel Patoloji içinde(681-715). İstanbul:Nobel Tıp Kitabevleri.
10. Sun Y, Zhao Z, Yang ZN, Risk factors and preventions of breast cancer.Int.J.Biol.Sci. vol 13, 2017, 1387-1397.